

Wyznaczanie sił elektromotorycznych i oporów wewnętrznych ogniw

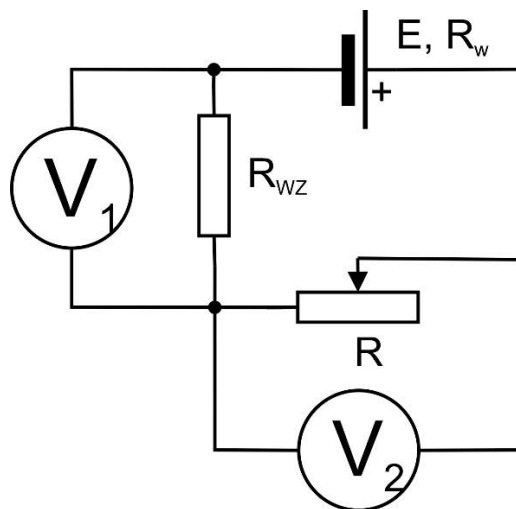
E1

Przyrządy:

2 miliwoltomierze (multimetry uniwersalne), opornica dekadowa, opornik wzorcowy, 2 badane ogniwa.

Schemat połączeń przedstawia rysunek poniżej.

Napięcie U na zaciskach źródła zależy od natężenia prądu I płynącego w obwodzie zgodnie z równaniem

Rysunek 1

$$U = E - IR_w \quad (1)$$

gdzie : E – siła elektromotoryczna źródła

R_w – opór wewnętrzny źródła

Obrazem graficznym równania (1) jest linia prosta o nachyleniu - R_w , przecinająca oś rzędnych w punkcie E.

Na podstawie II prawa Kirchhoffa dla badanego obwodu obowiązuje zależność

$$U_1 + U_2 = U \quad (2)$$

A zatem po podstawieniu (1) do (2) otrzymujemy

$$U_1 + U_2 = E - IR_w \quad (3)$$

Kolejność wykonywanych czynności:

UWAGA: Na stronie internetowej I Pracowni Fizycznej i w samej Pracowni jest dostępna skrócona instrukcja obsługi multimetru (miernika uniwersalnego).

1. Połączyć obwód według schematu, jak na rysunku, włączając jedno z ogniw.
2. Zmieniając przełącznikami wartości oporu R (wykorzystujemy zakres od 100Ω do 900Ω) odczytać wartości napięć U_1 i U_2 , woltomierze ustawiamy na pomiar napięcia stałego DC, lub „-” (minimum 6 pomiarów) i wpisać do tabeli.

Tabela 1

U_1 [V]	U_2 [V]	R [Ω]	I [A]	U [V]

3. Wykonać pomiary jak w p. 2 dla drugiego ogniwa, a następnie dla obu ogniw połączonych szeregowo i równoległe.
4. Spisać wartość opornika wzorcowego R_{wz} (jest podana na jego obudowie – 25Ω).
5. Obliczyć w każdym przypadku natężenie prądu płynącego w obwodzie korzystając z zależności $I = U_1 / R_{wz}$.
6. Wykonać wykresy $U = f(I)$ dla poszczególnych serii pomiarów.
7. Obliczyć siły elektromotoryczne i opory wewnętrzne badanych ogniw i ich połączeń za

pomocą metody regresji liniowej.

8. Obliczyć odchylenie standardowe wyznaczanych wielkości .
9. Wiedząc, że szeregowo z ogniwem I jest włączony opór (496 ± 1) Ω natomiast z ogniwem II opór (754 ± 2) Ω obliczyć opory wewnętrzne badanych ogniw.

Wymagania:

- źródła prądu stałego, siła elektromotoryczna ogniwa [3, 7]
- łączenie ogniw, prawa przepływu prądu stałego [3, 7]
- mierniki prądu stałego (woltomierze cyfrowe)